

Current Global Reviewer

Peer Reviewed Multidisciplinary International Research Journal
PEER REVIEWED & INDEXED JOURNAL

ISSN 2319-8648

Impact Factor - 7.139

Indexed (SJIF)

March 2020

Special Issues- 25 Vol. 2

The Current Issues in Social Sciences in India (CISSI-2020)

Chief Editor
Mr. Arun B. Godam

Guest Chief Editor
Prof. Dr. B. D. Kokate (I/C Principal)

Dr. S. S. Undare (Vice Principal)
Dr. G. A. Mohite (Vice Principal)

Editor
Dr. R. K. Kale

Co-Editors
Dr. S. N. Akulwar
Dr. B. D. Jadhavar
Dr. S. E. Ghumatkar

Balbhim Arts, Science & Commerce College, Beed

CURRENT GLOBAL REVIEWER

Special Issue 25, Vol. 2
March 2020

Peer Reviewed
SJIF

ISSN : 2319 - 8648
Impact Factor : 7.139

Impact Factor – 7.139 ISSN – 2348-7143

Current Global Reviewer

Peer Reviewed Multidisciplinary International Research Journal
PEER REVIEWED & INDEXED JOURNAL

March 2020 Special Issue- 25 Vol. 2

The Current Issues in Social Sciences in India (CISSI-2020)

**Chief Editor
Mr. Arun B. Godam**

**Guest Chief Editor
Prof. Dr. B. D. Kokate (I/C Principal)**

**Dr. S. S. Undare (Vice Principal)
Dr. G. A. Mohite (Vice Principal)**

**Editor
Dr. R. K. Kale**

**Co-Editors
Dr. S. N. Akulwar
Dr. B. D. Jadhavar
Dr. S. E. Ghumatkar**

Balbhim Arts, Science & Commerce College, Beed

Shaurya Publication, Latur

CURRENT GLOBAL REVIEWER

Special Issue 25, Vol. 2
March 2020

Peer Reviewed
SJIF

ISSN : 2319 - 8648
Impact Factor : 7.139

INDEX

1. भारतीय अर्थव्यवस्था और वस्तु एवं सेवा कर (जी.एस.टी.) एक विश्लेषणात्मक अध्ययन 1
डॉ.संभाजी किसन कदम, डॉ.राजकुमार नागवंशी
2. रामदरष मिश्र और आनंद यादव के उपन्यासों में ग्रामीण राजनीति 9
डॉ. अनिल काळे
3. तब से अब तक...सोशल मीडिया और मानव 14
डॉ. अनिल काळे
4. आंतकवाद कारण और परिणाम 19
प्रा.डॉ.जे.एस.ढवळे
5. भारतीय संविधान आणि कलम ३७० 22
प्रा.डॉ. अविनाश पांचाळ
6. ग्रामीण विकास में सूचना और तकनीक का योगदान 27
डॉ. एस. एस. बिरंगणे
7. उपभोग प्रवृत्तीच्यासिध्दाचे विश्लेषणात्मक अभ्यास 30
प्रा.बोगुलवार ए.एच.
8. वर्धा जिल्ह्यातील कृषी घनतेच्या अभिक्षेत्रीय वितरणाचा अभ्यास 33
प्रा. बुद्धघोष मधुकरराव लोहकरे
9. भारतीय लोकशाही आणि धर्मनिरपेक्षतेचे तत्व : एक चिकित्सक विश्लेषण 37
डॉ.चंद्रशेखर काशिनाथ तळेकर
10. दहशतवाद - एक समस्या 40
चव्हाण छगण फुला
11. "डिजिटल पेमेंट प्रणालीचा अर्थशास्त्रीय अभ्यास" 43
प्रा.डॉ. माणिक चव्हाण
12. महाराष्ट्रातील सहकारी बँकांची दशा व दिशा 48
प्रा. अशोकराव नरसिंगराव चित्ते
13. नागरिकत्व दुरुस्ती कायदा : मुद्दे, वाद आणि वास्तव 53
डॉ. सौ. सुनीता चक्रधर दळवी.
14. जागतिकीकरणानंतर भारतातील शेतकरी आत्महत्या एक आढावा 57
प्रा.नितीन दत्तात्रय दारमोड
15. नागरिकत्व दुरुस्ती कायद्यातील अलिकडील समस्या 61
डॉ. वाल्हेकर दत्तात्रय हरिभाउ
16. भारतीय अर्थव्यवस्थेवर नॉटबंदीचे परिणाम 63
डॉ. ढास डी.के.
17. 'ग्रामीण संयुक्त कुटुंबाचे विघटन - एक समाजशास्त्रीय अभ्यास.' 67
डॉ.दत्ता तंगलवाड
18. कॅशलेस व्यवहारांचे विविध पर्याय व त्यांचे परिणाम 71
भगवान शंकरराव देशमुख

CURRENT GLOBAL REVIEWER

Special Issue 25, Vol. 2
March 2020

Peer Reviewed
SJIF

ISSN : 2319 - 8648
Impact Factor : 7.139

19.	"भारतातील चलनाचे निश्चलीकरण : कारणे आणि परिणाम" डॉ. देविदास नागरगोजे	75
20.	भारतीय राज्यघटना आणि मानव अधिकार प्रा. धर्मराज केशवराव कटके	78
21.	वैदिक व उत्तरवैदिक कालखंडातील स्त्रियांचा सामाजिक दर्जा एक मिमांसा फकिरा भगवान राजगुरु	84
22.	उपासमार आणि कुपोषण या समस्येवर शालेय पोषण आहार योजनेचा झालेला सकारात्मक परिणाम वर्षा शेषराव गाडवे	90
23.	संयुक्त कुटुंब पध्दतीचा न्हास : कारणे व परिणाम प्रा. गाडवे मनिषा महारुद्र	93
24.	नागरिकत्व सुधारणा कायदा : भ्रम आणि वास्तव डॉ. गजानन देवराव चिट्टेवाड	96
25.	भारतातील राज्यनिहाय ग्रामीण व नागरी बेरोजगारी दर : कारणे आणि उपाय डॉ.गणेश बापूराव गावंडे	100
26.	दहशतवादाचे स्वरूप व उपाययोजना Nature of Terrorism and Remedies सुर्यवंशी गणेश दामाजी	107
27.	मराठवाड्यातील सामाजिक चळवळीत शैला लोहियांचे योगदान डॉ. गंगणे आर. व्ही.	112
28.	आधुनिक तंत्रज्ञान आणि ग्रामीण विकास गौतम नागनाथ येडे	116
29.	महिला सबलीकरण आणि भारतीय धोरणे भगवानसिंग देवेसिंग गिरासे	118
30.	ग्रामीण विकासात माहिती तंत्रज्ञानाची भूमिका प्रा. डॉ. चंद्रशेखर इं. गित्ते	122
31.	राज्यपाल : राज्य प्रशासनातील बदलत्या भूमिकेचे विश्लेषण प्रा.डॉ. ए. एल. गोरे	127
32.	भारतातील बेरोजगारी - कारणे आणि उपाय प्रा. डॉ. गोवर्धन खेडकर	131
33.	भारताच्या विदेशी व्यापाराची संरचना : एक अभ्यास प्रा. डॉ. गोवर्धन के. वायसे, प्रा. डॉ. सुरेश ई. घुमटकर	134
34.	राज्यपालाचे प्रशासनातील स्थान, भूमिका आणि अधिकार व कार्ये प्रा. डॉ. सुधाकर एस. हांगे	137
35.	हुंडा प्रथा : एक सामाजिक समस्या प्रा. डॉ. पावडे के. डब्ल्यु.	140
36.	महिला सक्षमीकरण: कायदे आणि योजना प्रा. डॉ. हरी साधू वाघमारे	143
37.	सबाल्टर्न इतिहासलेखणाची वैचारिक भूमिका : एक अभ्यास डॉ. इंगळे चत्रभूज बंकटराव	150

दहशतवादाचे स्वरूप व उपाययोजना

Nature of Terrorism and Remedies

सुर्यवंशी गणेश दामाजी

संशोधक विद्यार्थी, राज्यशास्त्र विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापुर.

प्रस्तावना :

जगात दोन मोठी जागतिक महायुद्ध झाली, त्या नंतर जागतिकस्थरावर, आणि जगात शांतता व सुव्यवस्था निर्माण होईल असे वाटत होते. पण आज संपूर्ण जगापुढे सर्वात मोठे संकट आहे ते म्हणजे दहशतवादाचे, दहशतवाद जगातील सर्वच राष्ट्रांना भेडसावत आहे. आजच्या स्थितीत दहशतवादामुळे अनेक राष्ट्रांची प्रचंड अशी वित्त व जीवितहानी झाली आहे. दहशतवादाची समस्या केवळ गरीब, अविकसित किंवा विकसनशील राष्ट्रांपुरतीच मर्यादित नाही तर मोठ्या विकसित राष्ट्रापुढेही तिने आव्हाने निर्माण केले. अर्थात दहशतवादाच्या कचाट्यातून इंग्लंड, अमेरिका, रशिया या सारख्या बलाढ्य राष्ट्रे ही सुटलेली नाहीत. 11 सप्टेंबर 2001 रोजी अमेरिकेवर झालेल्या भीषण दहशतवादी हल्ल्याने दहशतवादाच्या समस्येचे गांभीर्य आंतरराष्ट्रीय समुदायाला पटले, ब्रिटन, स्पेन, जपानसारख्या विकसित राष्ट्रांना दहशतवादी संघटनांच्या धमक्या मिळत आहेत. आज आंतरराष्ट्रीय समुदायापुढची सर्वात गंभीर समस्या म्हणून दहशतवादाचा उल्लेख केला जात आहे. भारत, रशिया, चीन, मध्य आशियाई राष्ट्रे, स्पेन आदी राष्ट्रांच्या शांतता आणि सुरक्षिततेला दहशतवादाने आव्हाने दिले आहे. दहशतवादामध्ये हिंसाचाराचा जाणीवपूर्वक वापर केला जातो. त्या कृत्यामुळे शेकडो निरपराध लोकांचा प्राण गमवला जातो. हिंसेतून दहशत निर्माण करणे आणि आपले उद्दिष्ट साध्य करणे हा त्या मागील मुख्य हेतू असतो. आपल्या मागण्यांकडे सर्वांचे लक्ष वेधून घेणे, शासनाला दखल घ्यावयास भाग पाडणे अशी सामूहिक कृती दहशतवादात अपेक्षित असते.

दहशतवाद ही एक गुंतागुंतीची आणि वादग्रस्त संकल्पना आहे. दहशतवादाच्या व्याख्येविषयी केवळ विद्वानांमध्येच नाही तर राष्ट्रांमध्ये देखील मतभेद आहेत. दहशतवादाचा उल्लेख हा प्रामुख्याने नकारात्मक दृष्टीने केला जात असल्यामुळे स्वतःस दहशतवादी संबोधून घेण्यास कोणीही तयार नसते राजकिय उद्दिष्टांसाठी हिंसाचाराची अवलंब करणा-या व्यक्तींना एक राष्ट्र दहशतवादी म्हणून संबोधले तर दुसरे राष्ट्र त्यांचा उल्लेख स्वातंत्र्यसैनिक म्हणून करते दहशतवाद म्हणजे राजकिय उद्दिष्टांसाठी हिंसेच्या साधनाचा 'वापर' अशी दहशतवादाची व्याख्या करता येईल. पेग्विन राज्यशास्त्र शब्कोशानुसार 'आमूलाग्र राजकिय आणि सामाजिक परिवर्तन घडवून आणण्याच्या उद्देशाने शासनावर दबाव आणण्यासाठी हिंसाचाराच्या मार्गाचा अवलंब करणे अशी दहशतवादाची व्याख्या केलेली आहे. दहशतवादी भीती, दरारा आणि अनिश्चतेचे वातावरण तयार करून काही राजकीय उद्दिष्टांच्या पूर्ततेसाठी शासनावर, लोकमतावर दबाव आणण्याचा प्रयत्न करतात, दहशत निर्माण करण्यासाठी हत्या, बॉम्बस्फोट, अपहरण यासारख्या साधनांचा अवलंब केला जातो. दहशतवाद ही 'शासनविरोधी कृती' म्हणून जरी या संकल्पनेचा उल्लेख केला जात असला तरी आज अनेक राष्ट्रांमधील सरकारे दहशतवादी साधनांचा वापर इतर राष्ट्रांविरुद्ध किंवा अंतर्गत विरोधकांचा विमोड करण्यासाठी करीत आहेत.

■ दहशतवादाचा संक्षिप्त इतिहास :

विसाव्या शतकापर्यंत दहशतवादी कारवायांचे एखाद्या राष्ट्रांच्या भौगोलिक सीमेपुरतेच मर्यादित होते. विसाव्या शतकात दहशतवादाला आंतरराष्ट्रीय स्वरूप प्राप्त झाले. दहशतवादाला एखाद्या Transnational Enterprise चे रूप प्राप्त झाले. राज्यक - Non-State Actor म्हणून दहशतवादाचा उल्लेख होऊ लागला दहशतवादाला संघटित, वैश्विक रूप विसाव्या शतकामध्ये प्राप्त झाले. विज्ञान आणि तंत्रज्ञानातील प्रगतीबरोबरच दहशतवादी संघटनांच्या कार्यपद्धतीमध्ये, साधनांमध्ये आमूलाग्र बदल घडून आला. दहशतवादी संघटनांच्या हिंसाचार